

DE NOORD-BRABANDER

Staan- en Letterkundig Dagblad.

ABONNEMENTS. PRIJS

Voor de Stad. . . . . 12.

France per post. . . . . 14.

(Verschijnde driemaal in de week: Dinsdag, Donderdag en Zaterdag.)

DICERE VERUM QUID VETAT?

VERITAS.

ADVERTENTIE:

15 cents de regel.

behalve 35 cents zegel.

KEERLIJKE STAAT.

BOLOGNA. 24 novemb. Eenige wanordelijkheden hebben in onze stad de vreugd gestoord over de gemakkelijke troonsbestijging van Pius IX. Te midden der gevoelens van liefde en algemeen vertrouwen voor de verhevene ziel en het grootmoedig hart van den H. Vader verwekt, heeft men eenige wanordelijkheden, eenige bijzondere twisten en zelfs misdaden gezien, welke schrik onder de bevolking verspreid hebben. Bologna bevat in zich meer dan 30,000 ongelukkigen, zonder hulpmiddelen. Men begrijpt ligt hoeveel partij de vijanden der openbare rust in een tijdstip van crisis trekken kunnen van eene menigte, welke reeds uit zich zelve door armoede en ondeugd tot wanorde geneigd is. Talrijke diefstallen, aanhoudingen met gewapenderhand werden des nachts gepleegd. De politie was machteloos om die buitensporigheden te beletten. De magistraat der stad vroeg de oprigting eener medelijken wacht. De kardinaal-legaat vermoede hierin niet te mogen toestemmen, van daar botsing en een beroep op Rome. De wijsheid van H. Vaders heeft eene maatregel genomen, welke alle wenschen bevredigt en in alle behoeften voorziet. Eene voortdurende wacht, aangevoerd door personen, welke het pauselijk bevel daartoe benoemd heeft, waakt over de veiligheid van personen en eigendommen, zonder de aanspraken op te leveren, welke de oprigting eener nationale garde niet zich moest voeren. Eene proclamatie van de voornaamste burgers van Bologna is uitgegaan, bevestigend dat deze vergunning van Pius IX aan alle verwachtingen voldaan en de gewoedertuut herleiden gebracht heeft.

CHINA.

De correspondenten uit China deelen de tijding mede, dat twee amerikaansche oorlogsschepen naar de hoofdstad van Japan gezeld zijn om een verdrag te sluiten met dat land te sluiten. Indien de vereenigen der onderscheidene eilanden, waaruit het rijk bestaat, niet vrijwillig daartoe willen overgaan, schijnen de Amerikanen besloten te hebben daartoe te dwingen. De vrienden van China zijn in eenen zeer bevestigden toestand; de uitgaven nemen toe en de inkomsten verminderen van jaar tot jaar. Nu de administratie van het district Canton al hare hulpmiddelen uitgeput heeft, is zij er eindelijk toe overgegaan, de mijnen te openen, die eeuwen lang gesloten zijn geweest. Men heeft inderdaad op vele plaatsen rijke goud- en zilveraderen gevonden. Deze ontdekking heeft veel onrust gemaakt, vooral in het centraal gedeelte des riks; men vleit zich dat de exploitatie der mijnen de behoefte der schatkist kan aanvullen.

EGYPTEN.

Een particuliere brief uit Egypte meldt dat Ibrahim Pacha den maatregel, welchen hij, dadelijk na a

zijn terugkeer uit Frankrijk beloofd had, verwezenlijkt heeft. Hij heeft aan al de slaven, die in zijne dienst waren, de vrijheid geschonken. Dit is eene schitterende lichte, aan de beschaving toegebracht.

TURKIJE.

De geachtetheit en bewondering, welke de nieuwe Paus Pius IX inboezent, zijn algemeen. Wij vinden er het getuigenis van, tot bij de schismatische christenen en zelfs bij de onchristelijke volkeren van het Oosten. Een turksch dagblad, speciaal voor de muzeumansche bevolking ingerigt, deelt al de bijzonderheden der verkiezing, der zamenstelling van het H. Collegie en der levensgeschiedenis van den kardinaal Mastai-Ferretti mede. Het grieksch dagblad, organ van den oecumenischen patriarch, heeft de meeste daadzaken, welke het voorleed of de troonsbestijging van Pius IX betreffen, met gepaste aanmerkingen opgenomen. Het blad der niet-vereenigde Armeniënen heeft met nog meer welwillendheid en zorg alles medegedeeld, wat gunstig is voor den nieuwen Paus. De gezinning van het turksch gouvernement jegens Rome is ook wonderbaar veranderd. Een godsdienstig dagblad verzekert zelfs dat de nieuwe groot-vizier, Reschid Pacha, er aan denkt, om een diplomatisch agent naar Rome te zenden.

AMERIKA.

De tijdingen uit New-York loopen tot den 15 november en deelen twee daadzaken mede, welke niet van gewigt ontbloeit zijn. Een onlust aanval door de amerikaansche vloot tegen het stadje Altarado, aan den zeeboezem van Mexico, en den aftocht van het mexikaansch legerkorps, hetwelk Saltillo verlaten heeft en op San-Luis de Potosi terug is getrokken. Het was den 16 oktober toen de kanonnen van de amerikaansche vloot het vuur tegen de vesten van Altarado geopend hebben; doch de slechte bestaande aanvallen en de onveiligheden van den overtocht van den keten voor diep gaande schepen hebben deze poging doen mislukken. Daarna heeft de amerikaansche vloot eene vertooring tegen Tabasco gemaakt, waarvan de uitslag nog niet bekend was.

De commodoor Connor heeft bevel van het amerikaansch gouvernement ontvangen om de havens van Yutacon te blokkeren. De mexikaansche generaal Ampudia, die te Monterey geslagen is, heeft een rapport aan den minister van Oorlog gezonden, waarin hij betoogt, dat hij in alle opzichten zijne plicht heeft gedaan en dat de Amerikanen bij den aanval tegen Monterey 1500 man (het vierde van hun leger) verloren hebben. Op de ontvangst van dat rapport heeft de minister van Oorlog eene proclamatie uitgevaardigd, om al de Mexicaansche patriotten te wapen te roepen. In dat stuk wordt gezegd, dat het gouvernement besloten heeft te overwinnen of met de republiek te vergaan. Santa-Anna is te San-Luis de Potosi met een aanzienlijk legerkorps, hetwelk door zijne tegenwoordigheid met den besten geest beziel is. Men verze-

kert dat het Mexicaansch gouvernement de hoofdstad versterken zal.

De generaal Kearney heeft Santa-Fé verlaten, na er amerikaansche bewindvoerders aangesteld te hebben. De generaal Taylor schijnt zijne winterkwartieren te Monterey te zullen vestigen.

De nieuwe verkiezingen voor het congres zijn gunstig voor de Whigs uitgevallen; van de 131 verkiezingen zijn 72 voor dezen en slechts 59 voor de democraten geweest.

DENEMARKE.

De koning van Denemarken schijnt tot andere gedachten te komen. De commissaris des konings voor de hertogdommen, de heer de Lohel, is van zijnen post ontzet. Men verwacht eerstdaags de verklaring, dat de overtuiging, in de opene brieven van den 8 juli II. uitgedrukt, eene merkelijke wijziging ondergaan heeft.

ZWITSZERLAND.

De studenten aan de Universiteit van Bern hebben de terugroeping gevraagd van den heer W. Snell. Deze is den 19 november te Bern aangekomen, doch in zulk eenen staat van dronkenschap, dat zijne schoonzonen verplicht zijn geweest hem te verlaten.

Is deze dan de martelaar van het herboren kanton van Bern? vraagt het Volksblad. Is deze de man, in wiens handen men het lot van het kanton zal stellen, door de opvoeding der jeugd aan hem toe te vertrouwen? Waarom hem in zijnen staat van dronkenschap verborgen? De dweepzuchtige bevolking zou immers, door hem te zien, ontrent zijne schijnbare heiligheid naar waarheid ingelicht worden zijn!

DUITSCHLAND.

Eenige dagen geleden hebben de duitsche dagbladen gemeld dat de deputatie der handelaren van Breslau, die te Berlijn was aangekomen, om de bezorgdheid van den Rijschen handel bloot te leggen ten gevolge der inlijving van Krakau, door den koning ontvangen was en uit den eigen mond van Z. M. alle gewenschte geruststellingen had ontvangen. Doch een brief uit Breslau, door de Köln. Zeit. medegedeeld, spreekt daarover met minder tevredenheid. Pruisen zou slechts als voorwaarde gesteld hebben een gematigd tarief van doorvoer langs het grondgebied van Krakau, de magt om te Krakau zelf depôts voor het transit te rigten en eindelijk de zamenvoeging der ijzerwegen. Hetzelfde blad deelt verder de verwardste en strijdigste berichten mede omtrent den nieuwen stand van zaken van Krakau. Een zijner correspondenten wil weten, dat Krakau reeds binnende tollinie van Oostenrijk ingesloten is; een ander beweert dat gedurende zes weken, te rekenen van de inlijving der stad, al de goederen zonder controle, maar met vrijdom van regten, zonder ingevoerd mogen worden.

De duitsche dagbladen beweren, dat Krakau versterkt zal worden.

WEENEN, 24 november. Het huwelijk van

hertog van Bordeaux met de prinses van Modena moest te Frohsdorf voltrokken worden; doch daar de leden van het keizerlijk geslacht en de groothertog Michaël geweigerd hadden er bij tegenwoordig te zijn, heeft men beter geacht hetzelfde te Buck, in Styrie, te fieren.

— De levensmiddelen zijn buitengewoon duur te Weenen, de armoede der behoevende klassen is verschrikkelijk. Ook heeft men vele nachtelijke aanvallen en moorden op de openbare straat te betreuren. In een der laatste nachten heeft iemand een brood, dat beneden het gewicht was, medegelegd in de schaal der godin van de gerechtigheid, welke op het gedenkteeke van keizer Frans geplaatst is.

ENGLAND

LONDEN 2 december. Men leest in den Times: De graaf de Montemolin heeft gisteren een aantal aanzienlijke Spanjaarden bij zich ten gehore toegelaten, waaronder zich onderscheidene officieren bevinden, die tot heden in dienst van het tegenwoordig gouvernement waren en aan Z. K. H. de hulde hunner gehoorzaamheid en trouw aangeboden hebben. Z. K. H. heeft insgelijks onderscheidene fransche en engelsche edellieden ontvangen, onder anderen de markgraaf de Barbançois, aan wien de vorst grootendaels zijne ontvlugting uit Frankrijk te danken heeft.

SPANJE

MADRID 27 november. De graaf de Thomar, benoemd tot buitengewoon gezant en gevolmachtigd minister van H. M. de koningin van Portugal bij het hof van Spanje, is alhier aangekomen. Hij vervangt den baron de Renduffe.

— Men verwacht dagelijks den Infant don Enrique in deze hoofdstad.

Het koninklijk gezin heeft met de meeste voldoening zijnen terugkeer te Madrid vernomen. Men weet dat de prins in Spanje terug keert met den besten geest bezield, vol gehechtheid aan de denkbeelden van orde en behoud en na zich van de geëxalteerde partij, wier raadgevingen hem voor een oogenblik misleid hadden, afgescheiden te hebben. De innige en oprechte vriendschap welke steeds de twee broeders don Franciscus en don Enrique vereenigd heeft, maakte deze uitkomst als zeker.

PORTUGAL

De laatste tijdingen uit Portugal luiden gunstig voor de koningin. De opstandelingen zelve schijnen een verdrag te wenschen.

FRANKRIJK

PARIJS 3 december. Men verzekert dat de bey van Tunis, tengevolge van een onderhoud, hetwelk hij met lord Normanby gehad heeft, van zijne reis naar Engeland heeft afgezien. Als reden hiervan geeft men op, dat de vorst de verzekering heeft ontvangen, dat hij in Engeland niet anders zou behandeld worden dan eenen erfelijken pacha, schapligtig aan Turkije en niet als soeverein vorst.

— De tijdingen uit Bagdad melden dat de cholera aldaar steeds hare verwoestingen aanrijt. Men verneemt dat de fransche consul, die geweigerd heeft het voorbeeld zijner ambtgenooten te volgen om de stad te verlaten, er van aangetast is. Hij zou dus het slagtoffer zijner zelfopoffering geworden zijn.

— 4 december. De heer Guizot heeft gisteren, na afsloop van den ministerraad, eene lange conferentie gehouden met den graaf d'Appony, ambassadeur van Oostenrijk, na welke een buitengewoon koerier naar Weenen afgezonden is.

BELGIE

BRUSSEL 4 december. De eerste sectie der Kamer heeft den heer Rodenbach benoemd tot rapporteur over de wet betrekkelijk de bedelaarsgestichten en den heer de Villegas tot rapporteur over de wet betrekkelijk de krankzinnigen.

— De minister van buitenlandse zaken heeft gisteren eene deputatie van fabriekanten ontvangen, welke belast was hem bekend te maken met schade, welke de laatste tijd door het Zollverein genomen maatregelen betrekkenen moeten aan vele takken van de nijverheid en inzonderheid aan de gewevenij met mechaniek en aan het fabriekaat van katoenen. Reeds ondercheilene deputaties, die alhier gekomen, hadden den minister aandacht op dit onderwerp ingeroyen.

— De minister van justitie heeft eene commissie benoemd, om eene herziening der wetten op het hypothekair stelsel voor te bereiden.

— De Kamer heeft gisteren het budget voor het departement van Marine met 61 stemmen tegen 4 aangenomen; alsmede het wetsontwerp betrekkelijk de verdediging der grondslaan met 47 stemmen tegen 3.

— 5 december. Gisteren heeft de Kamer het wetsontwerp aangenomen, waarbij vrijdom van barriergeld wordt verleend voor het vervoer van kalk, bestemd voor den landbouw. Daarna heeft de Kamer de algemeene beraadslaging aangevangen over de wet op de middelen en heeft de voorzitter aan de Kamer kennis gegeven van het overlijden des heeren de Savart, afgevaardigde van Doornik.

NEDERLAND

's HERTOGENBOSCH den 7 december.

De verjaardag van Z. M. onzen geschermdigden Koning is gisteren alhier met de gewone plechtigheden gevierd. Talrijk waren de uitgestokene vlaggen; de parade werd door het ingevallen ongunstig weder verhindert. Al de ingezetenen deelden in de vreugde van den dag; de sociëteiten en bijzondere gezelschappen in deze stad hebben gewedijverd, om dezen heugelijken dag op eene waardige wijze te vieren, zoo door uitwendige illuminaties als door feestelijkheden, waar gulle vreugd met goede orde gepaard ging.

— Onder de benoemingen en bevorderingen, bij gelegenheid van den verjaardag van Z. M., neuen wij de volgende over.

Mr. A. G. A. Ridder van Rappard, directeur van het kabinet des Konings, tot staatsraad in buitengewone dienst.

Tot kommandeur der orde van den Ned. Leeuw, Mgr. H. den Dubbelden, bisschop van Emaus, apostol. administr. van het vicariaat 's Hertogenbosch.

Tot ridders van dezelfde orde: J. H. Bots, lid der Gedep. Staten van Noord-Brabant; J. A. Coppens, rector te Handel; A. van Dijk, pres. van het seminarie te Hooven; mr. A. van Galen, adv. gen. bij het Prov. Gerechtshof in Noord-Brabant; E. S. van der Haagen, aartspr. van Holland en Zeeland; J. L. A. Kruier, Az. predikant te Heeze; F. A. van Lanschot, lid van den raad van 's Bosch; mr. J. Looscaat, raadsheer in het prov. gerechtshof van Noord-Brabant; Mr. R. P. Romme, lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal; J. H. Smits, regent van het seminarie te St. Michiels Gestel; H. E. Verschoor, lid van de prov. commissie van onderwijs in Noord-Brabant.

— Er is ons gisteren een gerucht ter ooren gekomen, omtrent de zaak van den gewezen Kapellaan C. Gepkens te Groenlo, thans in instantie van cassatie van het bekende vonnis, door het Provinciaal Gerechtshof van Gelderland tegen hem geveld, hetwelk wij niet mogen nalaten mede te deelen, doch waaromtrent wij tevens ons zelven en onze lezers nog eenige behoedzaamheid moeten aanbevelen. Men zegt namelijk, dat de dader van de poging tot moord, op M. Wicherlink gepleegd, zich zelven in handen der justitie heeft gesteld.

— De baron de Buissières, buitengewoon afgezaant en gevolmachtigd minister van Z. M. den Koning der Franschen bij het Hof der Nederlanden heeft, II. vrijdag zijne geloofsbriefen in die hoedanigheid aan Z. M. den Koning, in een bijzonder gehoor overhandigd.

— Den zelfden dag is Z. Exc. de baron Fagel, buitengewoon afgezaant en gevolmachtigd minister der Nederlanden bij den Koning der Franschen, te 's Gravenhage aangekomen.

— Het fonds tot droogmaking der Zuiderzee, benodigd, op f 61,000,000 geraamd, is verzekert men, reeds bijeen. De afsluiting van 't Noordzee-water zal worden daargesteld van den zeedijk tusschen Medemblik en Enkhuizen in de rigting naar Stavoren een breed kanaal, voor eb en vloed open, zou Amsterdam en het IJ met de zee blijven verbinden, en in dat hoofd-kanaal zou de Eem, de IJssel en 't Zwartewater zich uitstorten. Dit plan zal, zoo Amsterdam er zich niet tegen verzet, zeer spoedig verwezenlijkt worden.

— Men verneemt, dat men zich tegenwoordig bij de regering ijverig bezig houdt met het samenstellen van een aantal ontwerpen van wet, die vóór het einde van dit of in het begin van het volgende jaar, aan de Staten-Generaal zullen worden aangeboden. Dier toe behooren de voordragten van

wet, uitmakende de staatsbegrooting voor de jaren 1848 en 1849. Onder de wetten, met welke zaminstelling men zich druk bezig houdt, behoort de nieuwe graanwet, aragader die tot heden niet van de algemeene wet van 26 augustus 1822 (Staatsblad N. 38), over de heffing der regten van import-ten doorvoer en van de accisen, alsmede van het tarfegeld der zeeschepen.

— In het vorige jaar was het stelsel aangenomen om het bestrijding van de buitengewone uitgaven welke de gemeentebesturen te doen hadden, ten voorziening in den nood der behoeftigen, ontstaat tengevolge van het misgevas der aardappelen, in den regel geen buitengewone omslagen toetstaanden. Men verneemt, dat Z. M. thaus, uit aanmerking van de veranderde omstandigheden genegen is, om aan de aanvragen, die door de gemeente-besturen tot de heffing van buitengewone omslagen ten voorziening in de behoeften der onvermogende ingezetenen, gedurende den aanstaanden winter, mogten gedaan worden, gunstig gevolg te geven; voor zooveel althans in het algemeen de voortdragene buitengewone omslagen niet mogten overtreffen het maximum van het bedrag der aan de bedoelde gemeenten toegestane gewone omslagen.

AMSTERDAM, 3 december. Het provinciaal gerechtshof van Noord-Holland, heeft op den 1 december, uitgesproken een arrest in zake van zekeren H. W. . . . ., beschuldigd van op den 29 maart 1845 te Amsterdam bij den burgerlijken stand verklaard en die verklaring met zijne handteekening bekrachtigd te hebben, dat op den 27 maart bevorens geboren was een kind van het mannelijk geslacht uit zijne echtgenoot K., welke verklaring is gebleken valsch te zijn, daar zijne echtgenoot van dat kind niet was bevallen, en langs dien weg aan zijne genoemde huisvrouw een kind onderschoven te hebben, hetwelk hij bij een ander in onecht had verwekt, welk feit daarstelt de misdaad van valscheheid in een authentiek geschrift en onderschuijing van een kind. De raadsman van den besch. nam voor den aanvang van het getuigenverhoor eene conclusie, strekkende, dat het openbaar ministerie zoude worden verklaard niet ontvankelijk in de tegen den besch. ingestelde lijfstraffelijke regtspleging op grond, dat in deze door gemeld O. M. in strijd met art. 223 van het burgerlijk wetboek is aangevangen eene lijfstraffelijke regtspleging wegens het misdrijf van verduistering van staat, voor dat het eindvonnis over het geschil van staat is uitgesproken en zonder dat het ook het geval voorhanden is, voorts de tweede zinsnede van evengemelde wetsbepaling. De proc. gen. concludeerde hierop, dat de namens den besch. voorgestelde exceptie zoude worden verworpen en tot het getuigenverhoor overgegaan. Het hof heeft daarop uitgesproken een in het brede gemotiveerd arrest, waarbij wordt verklaard, dat het O. M. van den aanvang af onbevoegd was om den besch. te vervolgen wegens de feiten, ter zake waarvan hij thans voor hetzelfde terecht stond, omdat die vervolging van den beginne af geweest is nietig en van onwaarde, en dien ten gevolge het O. M. verklaard niet ontvankelijk in de tegen den beschuldigde ingestelde lijfstraffelijke regtspleging met vernietiging van de geschied tegen denzelfden bevestigde gevoerde procedure. Wyders heeft hetzelfde gelast, dat hij onmiddellijk zoude worden in vrijheid gesteld, ten ware hij om andere redenen behoeft in hechtenis te blijven, met veroordeeling van den Staat in de kosten van de processe.

ZWOLLÉ, 3 december. Wij verneemt dat de raad van administratie der Overijsselsche spoorweg-Maatschappij, in deszelfs op den 1sten alhier gehouden vergadering, den heer C. P. baron van Reede van Oudtshoorn, tot toe eerst aanwyzend ingénieur bij die maatschappij, tot ingénieur directeur bij hetzelfde heeft benoemd.

LATINSE BERICHTEN

De Augsb. Zeit geeft eenige uittreksels mede van eenen algemeen rondgaanden brief van de catholieke bisschoppen der christenheid. Dezelve dringt de deszelfs koning van den 9 november, dewelk is eerst degen uit Rome, ten getale van 10,500 afgedrukt te worden. De Augsb. Zeit zegt dat de uitgestrekte van dat stuk, hetwelk 16 bladzijden in altoo bestaat, haar belet hetzelfde in zijn geheel te nemen. In afwachting dat wij het zelve in zijn geheel onder de oogen krijgen, beoortdelen of wy het onze lezers geheel gedeeltelijk zullen mededeelen, nemen wij het volgende uit de Augsb. Zeit over.

Hier verklaart de rondgaande brief dat men niet alleen onder de vijanden des geloofs moet rekenen de godslasteraars en die de veroppublijking loochenen, maar ook dezulken die de rede misbruikende en het goddelijk Woord als eene menschelijke wet beschouwende, dat Woord volgens hun eigen begrip durven nitleggen, terwijl God een levend gezag heeft ingesteld, met last om den waren zin zijner hemelscher veroppublijking te leeren en al de twisten, in geloofspunten, door eene onfeibare uitspraak te beslissen.

De H. Vader noopt daarna de bisschoppen, om degenen, wier zaligheid hun aanvertrouwd is, onophoudelijk te vermanen deze beginselen te volgen en zich voor de verleiders te wachten. Daarna gaat Z. H. tot andere dwalingen en knippen over, als de aanvallen tegen den H. Stoel gerigt; de geheime genootschappen reeds door vroegere Pausen veroordeeld; de Bijbelgenootschappen, welke de H. Vader veroordeelt, op het voorbeeld zijner voorgangers het filosofisch onderwijs (in den kwaden zin) der jeugd; de onverschilligheid in het godsdienstige; de aanvallen tegen den ongetrouwen staat; het communisme, in strijd met de natuur en de wetten; het verkeerd pietismus en eindelijk de bedorvene drukpers (*fermina tibi undique volantium et peccare docentium voluminum ac librorum contagio.*)

Het amerikaansch gouvernement is er eindelijk in geslaagd eene leening van 5 millioen dollars aan te gaan, tegen 6 p. Ct. Deze heb ik echter in verre na niet toereikende om in de behoeften te voorzien, men spreekt dan ook van eene tweede leening van 5 millioen.

Het Wurtembergisch gouvernement heeft de Kamers tot eene buitengewone zitting opgeroepen, om de financieele maatregelen te beramen, welke noodzakelijk geworden zijn ten gevolge van den aanleg van spoorwegen en den aankoop van granen tot leniging der heerschende armoede.

Uit Munchen schrijft men, dat de oprigging van het traktaat in 1841 tusschen het Zilveren en Engeland gesloten is, beslist is en binnen weinige weken officieel gesloten zal.

De partij voor het jonge Ierland heeft H. woensdag eene algemeene meeting gehouden in de stad der Barmen te Dublin. Meer dan 2000 personen waren daar bijeengekomen; de meeste denaars hebben zich met kracht tegen het gezag van O'Connell verzet.

De Madridsche Gaceta behelst in haar officieel gedeelte de verklaring, door don Enrique van de Koningin afgegeven. In die verklaring, gedagteekend van Brussel den 30 november, legt de Koning de verzekering af zijner eerbiedige gehechtheid aan H. M. en verzoekt hij plegtig zijn protest, gedagteekend uit Gend den 2 september dezes jaars, zoudanig dat dit protest nooit meer eenige kracht kan hebben of daaraan het minste gevolg kan gegeven worden.

Ingezonden Stukken.

's Bosch, 1 December 1846.

Menigmaal bezoeken wij de Kerk van de H. Katharina alhier; wij gevoelden behoefte, van tijd tot tijd hare uitmuntende schilderijen van den grooten Verhagen uit Leuven, van Theod. van Thulden en van H. van Oost, te bewonderen. Dezer dagen, bij de gelegenheid, werd ons oog aangenaam verrast door twee nieuwe schilderijen daar geplaatst te zien, het eene voorstellende den H. Franciscus Xaverius en het andere Leonardus van Veghel, onzen stadgenoot, beiden afvaardigd door den beeldhouder, heer Charles Geerts woonachtig te Leuven. Wij willen dezen de ledige plaatsen aan, welke dus verre daarvoor open gebleven waren en completeren alzo de serie van een achtal beelden, waarvan er vroeger reeds twee door verdierde kunstenaars als de heeren Geerts, de Kuyper en Peeters van Antwerpen vervaardigd zijn. Wij hebben echter niet ontzien, dat de laatste geplaatste ons van het van voorkou verkregen hebben, welke streijke en slugge stand te het beeld van den H. Franciscus Xaverius en zucht, leven en geestdrift stralen er zigbaar in door; zielend het, tot uitbreiding van het rijk der

gekruiden, wiens beeltenis hij gevoelig aan het hart drukt, welke zoo vurig den ijver van dien apostel der Indiën kenschetst; welke uitdrukking in dit wezen losse en megekunstelde draperij verhoogt hetzelve; men wordt waarlijk op het gezigt van al dat schoone met eerbied en godsvrucht doordrongen. Niet minder schoon is het beeld van Leonardus van Veghel: een kalmen gerust gemoed straalt in den geheelen stand naar voornamelijk in het wezen door; eenedelste sijnlijke houding brengt veel losheid aan dit stille beeld. Hij in zijne rechterhand houdt hij het afbeeldsel van het heilig der Heiligen aan het hart gedrukt; in zijne linkerhand, tot ondersteuning van zijn geloof, den Bijbel, waarin hij leest bij Mattheus *Mis est* enz. voor welke waarheid te bevestigen, hij zijn leven veel hield en waardoor hem dan ook de kroon der marteling, de palm der overwinning ten deele viel.

Beide beelden onderscheiden zich bijzonder door schoone handen; het naakt is waarlijk vleesch en de verschillende stoffen der draperien zijn eigenaardig gekozen, en nagebootst; roem en lof valle den maker ten deel, welke hij in ruime mate verdient. Het strekt mede het bestuur dezer Kerk tot eer, zoovele kunststukken bijeen te verzamelen, welke deze Kerk werkelijk vermaard maken, en zoo zeer bekwaam zijn, het hart van den geloovige gevoelig te roeren en dankbaar te doen oprijzen tot Hem, de ware oorsprong van al dat schoone, van wien alles uitgaat en die zijne gaven en gunsten naar welgevallen den stervelingen uitdeelt en alleen den kunstenaar kan vormen.

Mengelwerk.

MARGARETHA.

Saint-André de Cubzac is gelegen tusschen twee rivieren, de Dordogne en de Garonne; het is de laatste pleisterplaats der reizigers, die uit het noorden komen en Bordeaux wenschen te bereiken. In de maand oktober van het jaar 1816, bij het vallen van den avond, reed eene postchais door het kleine dorp en, zonder bij het posthuis stil te houden om van paarden te wisselen, hetgeen de bewondering der inwoners niet weinig gaande maakte, sloeg zij den weg in naar de hoogte er stond stil voor eenen ouden bürgt, eertijds de verblijfplaats der graven van Marcellac, doch thans bewoond door een leger van ratten, die gezelschap hielden aan eene oude boerin, Petronella genaamd en hare kleindochter Margaretha.

Petronella was eene zonderlinge vrouw, en had den laatste graaf van Marcellac genoemd. Dit was reeds veertig jaren geleden, hetgeen echter niet wegnam dat haar hart steeds van liefde voor haren zuigeling klopte. Zij had hem echter sedert 1778 niet wedergezien; toen had de gravin van Marcellac met haar tweejarig zoonje het kasteel verlaten, om zich te Parijs bij haren echtgenoot te vervoe-gen. Daar bleef zij tot dat de omwenteling uitbarstte, en toen moest zij met haar huisgezin de vlugt nemen. Sedert dien tijd was het keizerrijk ingestort en de restauratie geschied, zonder dat Petronella iets van hare kleindochter vernomen had.

In dat kasteel van Marcellac heerschte groote armoede. De niet behoude landen bragten niets meer op, de ongesnoide wangenarden stierven van jaar tot jaar uit, de reeds oude muren scheurden open, het dak evenzoo wankelend, beschadigd en was reeds zoudanig vervallen dat men binnen evenmin als buiten voor den regen beveiligd was. Petronella had reeds herhaaldelijk om de gravin laten schrijven doch nooit eenig antwoord bekomen. Oordeel over de verbazing en vreemde der goede oude toen de graaf van Marcellac met zijn tweejarigdochtertje uit de postchais stapte. Nauwelijks binnengetreden sloot de deur zich achter hen toe en de postchais vertrok weder in volten ren. Dienzelfden avond was er groote beweging onder de muerdijns van Saint-André de Cubzac; zij beelden om het zedst en putteden zich in gissingen uit, vooral toen de deuren van het kasteel niet meer open ging en Petronella het dorp afleijpen een avondmaal voor hare uiswe gasten te bereiden. Zij wachten met ongeduld den

dag af, om dat geheim te doorgronden. Ook toen Petronella des anderen daags de deur opende, vond zij al dadelijk een twaalfal harer vertrouwden, die daar op haren weg stonden af te wachten.

— Wel, buurvrouw, wat is dat voor een man, die zoo ongehinderd het kasteel komt betrekken.

— Indien die man ongehinderd het kasteel betrekt, antwoordde Petronella, terwijl zij haren schaarband door de vingers liet gaan, heeft hij er waarschijnlijk het best toe.

— Het is dus de graaf van Marcellac? vroegon allen.

— Zoo als gij wel belieft te zeggen, antwoordde Petronella, eene deftige houding aannemende en met een ernstig gelaat.

— Hij! de graaf, met een verblinden rok, die tot boven toegeknoopt is, een zwarten halsdas, laarzen zonder hakken. Hij komt dus aru terug, uw graaf?

— Arm! riep Petronella, rood van schaamte en verontwaardiging. Hij komt terug rijker dan hij ooit geweest is, hoort gij wel, kwaadspreeksters!

— Rijk! zeide eene der buurvrouwen spottend; waar zijn dan zijne koffers en goederen?

— Zijn ekwipaasje? vroeg eene andere.

— Zijne paarden, zijne livery, zijne ridders, als ten tijde van mevrouw de gravin zaliger, voegde eene oude vrouw er bij, die de pracht der Marcellac's beleefd had.

— Dat alles zal op zijn tijd komen, hernam Petronella met neêrgeslagen oogen.

— Zeg ons dan ten minste, wat dat voor een kind is, dat hij bij de hand leidde?

— Freule Amelia van Marcellac, antwoordde Petronella, stoot het hoofd opbeurende.

— En mevrouw de gravin?

— Wij hebben haar verloren!... Maar laat mij, ik heb haast. Tot dat de bedienden van mijnheer den graaf aangekomen zijn, ben ik alleen met mijne dochter, om hem te bedienen. Ik moet voor mondbehoefden zorgen en de freule wacht op hare melk.

Dit zeggende drong zij door de buurvrouwen heen en vervolgde haren weg.

— Men mag haar niet eens meer aanspreken, riepen de vrouwen, indal haar graaf terug is gekomen; zij lijkt zelve wel eene hertogin.... Als eenmaal het kasteel op den ouden voet zal wezen, met een leger van bedienden, paarden en rijtnigen, zal men haar niet meer mogen aanzien.

Doch een, twee, drie dagen, eene geheele week verliopen, en er kwam nog gaene verandering in het voorkomen van het kasteel; zonder den graaf, dien men somtijds alleen, te voet, ontmoette, en de jonge freule, met welke Petronella trotsch het dorp doorvandelde, zott men nooit hebben durven denken, dat de eigenaar teruggekomen was; ook, wanneer Petronella of Margaretha door het dorp kwamen, bleven de spottende uitdrukkingen niet achter en werd haar hoogmoed op eene harde proef gesteld. Trouwens, het was naar af te waarden graaf had af zijn fortuin verloren. De graaf en de gravin van Marcellac, waren door de omwenteling verarmd en in de Vereenigde Staten, werwaants zij zich begeven hadden, gestorven. Hun zoon had zijn fortuin kunnen maken door een rijk huwelijk; maar hij beminde zijne nicht, eene arme emigrante even als hij, en nam haar tot zijne echtgenoot. Haar, kort na de geboorte sener dochter verloren hebbende, vertoonde zich in zijne smart, zijn vaderland weder voor zijne geest, uit hetwelk hij zoo lang verwijderd was geweest, en hij was nu gekomen om dat kasteel, zijn eenig eigendom, te bewonen.

— Petronella, mijne goede voedstermoeder, zeide hij aan de boerin, ik heb eene tamelijke som gelds op mijn kasteel opgenomen; daarvan moet ik leven en mijne dochter, de dochter mijner tante Henriette, opvoeden.

— Ja, mijnheer, antwoordde Petronella, wees gerust, wij zullen alles voor dat lieve kind opofferen.

De graaf valte hare hand en drukte die stillzwijgend; Petronella verwijderde zich, indig getrokken door dit bijt van gemeenzame geheltheid. Trotsch als alle bedienden van gravenhuizen, was Petronella even bezorgd, om de armoede van eene Marcellac te verbergen, als onwedig om die te verduren; soms ging zij tusschen ver en kwam dan terug met eenen groeten korf, op haar hoofd, naar de wijde der vrouwen van dat land, en hog eene maan aan elken arm.

Ik heb mijnen voorraad voor de geheele week opgedaan, zeide zij dan, wanneer zij door het dorp kwam, mijneer wordt gulzig. Ik heb 'm Cardon geloopt om vette hennen, verschee vach en nieuwe groenten. Hij wil niet uit Sainth André de Gabzac hebben, beweerende dat niets goed gaande is voor eenen Marcellac. Ik heb mijne vrucht, geloof mij, en, met u, en met u, en met u.

Maar indien men gevraagd had om den inhoud der korven te zien, hadde men er niets in gevonden dan de soberste mondbehoefden.

Op eenen anderen dag zeide zij aan de buurvrouwen op eenen toon van vertrouwelijkheid.

— Wat is toch een mensch die oud wordt raar. Mijn meester wordt gierig. Niet van teeten, integendeel, van dien kant doet hij zich regt te goed; maar, gij kunt het gelooven of niet, zijne bedienden, zijne paarden, zijne rijtuigen, alles heeft hij afbesteld... Als het hem aan geld ontbrak... Te voet gaan, niemand hebben, om hem te bedienen, dan mij en mijne dochter... Wat wil hij toch met al zijn geld doen? Na zijn dood zal men er de schimmel op vinden, dat is zeker.

Dat duurde alzo zes maanden. Toen werd de graaf van Marcellac ziek en zijn einde voelende naderen, riep hij Petronella bij zich.

— Goede oude, zeide hij; ik ga sterven. Luister naar mij en onthoud mijne woorden. Zoodra ik niet meer zijn zal, zult gij het geld nemen dat gij in mijne secretaire vinden zult en met mijne dochter naar Parijs gaan; gij zult haar brengen bij mevrouw de Mazars, tante mijner arme echtgenoot. Deze dame heeft slechts eenen zoon, en is zeer rijk. Zij zal, ik hoop het, ten minste, mijne dochter tot zich nemen.

— Ik zal uwen wil volgen, mijnheer, antwoordde Petronella schreiende.

— Ga, en verzoek den pastoor bij mij te komen. Een uur later had de graaf van Marcellac zijne ziel aan God teruggegeven en Amelia was eene wees.

Dit overlijden bracht de arme Petronella een harden slag toe, zij ging te bed met de koorts en wel voorziende, dat zij niet meer zou opstaan, zeide zij aan hare dochter:

— Margaretha; ik ga hierboven naar mijnen heer. Zoodra ik gestorven zal zijn, zult gij mij zoudigt mogelijk bij Marcellac doen ter aarde bestellen; gij ziet die beurs (dit zeggende wees zij op de geopende secretaire), neem haar, zij is dezelfde welke mijnheer mij, toen hij op het punt was te sterven, overhandigde. Bij dat goud zult gij nog het geld voegen, hetwelk gij in den ouden doofpot vinden zult. Gij zult met de freule naar Parijs vertrekken. Ziehier het adres van mevrouw de Mazars; en aan haar zult gij de dochter van onzen heer overgeven; en of de freule u betalen kan of niet, gij zult hare dienst niet verlaten; dit is uw plicht, ik ben een Liguac, gij ook; en de Liguac's zijn altijd in dienst der Marcellac's geweest.

— Goed moeder, antwoordde Margaretha niet oogen vol tranen; nu wil zal geschieden.

Eene maand later stegen eene jonge boerin en een klein meisje uit het voertuig, dat in acht dagen den weg van Bordeaux naar Parijs aflegt. De boerin vroeg aan euen man, dien zij daar aantrof, naar de woning van mevrouw de Mazars. Deze antwoordde:

— Gij kondet u tot niemand beter vervoegen, dat tot mij. Ik ben de poortier van haar hôtel. Mevrouw de Mazars is niet haren zoon, den graaf Armoud, die, naar men zegt, eene zeer zwakke borst heeft, naar Italië vertrokken. Van daar zullen mijne meesters naar Griekenland en naar het Oosten reizen. In een woord, ik wacht hen niet spoedig terug; en een bewijs daarvan is, dat het hôtel voor tien jaren aan eene russische familie, welke ik dagelijks verwacht, verhuurd is. Nu ben juist hier, om te zien of zij aangekomen is... Vaarwel; gij weet thans al hetgeen gij verlangt te weten, ik moet mij met uw verlof verwijderen.

De poortier nam beleefdelyk zijnen had af, vertrok en het arme meisje bleef alleen beweegloos op straat staat, niet wetende wat te antwoorden aan Amelia die haar vroeg:

— Waar gaan wij toch heen, Margaretha?

Doch Margaretha was de dochter van Petronella niet geweest, indien zij zich niet uit de verlegenheid had weten te redden. De voerman, die haar naar Parijs had gebragt, geleide haar naar de straat oue Curs bij eene vrouw, welke hij kende; daar was een kamertje gelijkvloers ledig; daar

werden de vreemdelingen opgenomen en haar een sober maal voorgediend en mocht haar alleen... Toen de maaltijd genuttigd was, legde Margaretha Amelia te slapen in het eenig bed dat in de kamer was, en het venster opende bleef zij daarvoor staan, op hare ellebogen leunende. Toen de dag aanbrak was zij voor hetzelve in slaap gevallen.

Wat gedurende dien nacht in de ziel der jonge boerin oming, weet ik niet; maar zoodra zij gerucht in huis hoorde, begaf zij zich naar de gastvrouw en zeide:

— Mevrouw, ik wenschte wel dat gij mij eene goede kostschool wildet aanwyzen?

— De goede kostscholen zijn duur, antwoordde de huisvrouw, terwijl zij een oog van minachting wierp op de armoedige baguadje der reizigers.

— Wij hebben geen gebrek aan geld, meefvrouw; wijs mij als het u beeft, de beste aan, hernam Margaretha met die trotschheid, welke zij geërfd had.

— In dat geval kan ik u mevrouw Lartigue, straat der voorstad du Roule aanbevelen. Daar zijn alleen adellijke en rijke kinderen.

— De freule Marcellac, welke ik vergezel, is van adel en rijk, antwoordde Margaretha.

Zij trok Amelia hare beste kleederen aan, zette haar haren besten hoed op, bestelde een huurrijtuig en liet zich ter aauwezigen plaats brengen. (Vervolg hierna.)

Advertentien.

Heden avond overleed alhier, na voorzien te zijn van de H. H. Sacramenten der Stervenden, tot droefheid van mij en mijne kinderen, **WILHELMUS VAN LEEUWEN**, in den ouderdom van 70 jaren, 6 maanden en 13 dagen.

Bezet, den 29 November 1846.
H. VAN DEN BICHELAAR,
Wed. W. VAN LEEUWEN.

De **BIERBROUWERIJ** zat op dezelfde voet en onder dezelfde Firma worden voortgezet, belovende zoo als vroeger eene prompte bediening. Verzoekt een ieders gunst en rekommandatie.

Heden overleed alhier, tot onze groote droefheid, ons eenig Kind, Mej. **PHILIPPINA HELENA**, in den leeftijd van 22 jaren en 3 maanden, na alvorens voorzien te zijn geweest van de laatste genademiddelen onzer Moeder de H. Kerk.

's Hertogenbosch, den 4 December 1846.
J. P. J. VAN DEN ELSACKER,
Apotheker der tweede Klasse,
HELENA VAN DEN ELSACKER,
Geb. NELESSEN.

Op Donderdag den 17 December 1846, des morgens om negen ure, zal de Notaris **MOLHUYZEN**, te Vught op den Rheebrug, voor de Erven van Heer **Bm A. T. VAN RIJCKE-VORSEEL VAN KESSEL**, Verkoopen:

4000 Drooge **TAKKENBOSSEN**, eene partij drooge **KLOVEN**, **MASTEN**, **POPULIEREN** en **LINDENBOOMEN**.

44 Stuks **RIJEN PLATEN**, lang 22 en 33 voet; veel **AFBRAAK** geschikt voor **TIMMERHOET**, **GLASRAMEN**, **KOZIJNEN**, **DEUREN** enz., **HARDSTEENEN DULPERS**, **DITO PLAVUIZEN**, **PANNEN** en veel **OUDE IJZER** en **ROMMEL**, voorts een **NIEUWE HOOG-** en **LAAGKAR**, **SNIJBAKKEN**, **MOERBAK** en **10,000 POND GOED BRIJS HOOP**.

VOLKS-ALMANAK

VOOR
Roomsch-Catholijken
VOOR HET JAAR 1847.

—
PRIJS 35 CENTS.

INHOUD VAN HET WERK.

De invloed der Godsdienst. (Een waar verhaal.)
1 De Kerkmacht. 2 De Reis. 3 Het wedervindend der Heeder. 4 De zoek bij den Kammik. 5 Kunst bij den Pastoor. 6 Het Wedervindend. 7 De Herstelling. — De Stille Hoogeschool f

de Zinnebeelden. — De Atheist beschrant. — Geschiedenis van den Chinees Hamki en zijne Vrouw. — Economie. Mustapha-Rub A-Dub Keli Khan van Asent Bachelm. — St. Paternus en de Pen. — Gravielle en de Schwalvspeler. — Emmanuël de Saint Oswalt. — De Dabbele Welvond. — De Schat. — Eerige vragen en antwoorden. — De sterfende Christen. (Dichtstuk.) — De Dochter van Japhet. (Dichtstuk.) — Een Hollandsch Huishouden van den ouden tijd. — Gebed van den H. Gregorius Naz. bij eenen storm. — Korte verhalen. — Trekken uit het leven van den H. Paudinus van Nola. — De Wrees. (Dichtstuk.) — Cotmar. (Dichtstuk.) — De eerste stap naar het tuchthuis. — Anecdoten.

Uitgegeven te Utrecht bij J. H. van Rossum;

— en mede aldaar verkrijgbaar, bij **Banning**, **van Meurs**, **Reynolds**, **van den Heuvel**, **van Dyck**, **'s Bosch**, **D. A. A. de Rooy**.
AMSTERDAM, Langenhuijzen, de Haas, van Spanje, Gasling, Zweers, Lenfing, Rohee,
AMERSFOORT, Mej. Walters, Heunks.
ALMERE, Sommer.
ALKMAAR, Beck, Coster, Hoogvorst.
ARNHEM, Vanes, Meijer, Vermeulen.
DELFT, van Dyk, Kostér,
DEVENTER, Robyns, Horstink, Koestel.
DOESBORGH, Sommer.
GOUDA, van Goor.
HARLEM, Veltman.
HAARLEM, Nysten, Hynsbergen.
's HAGE, Gebr. Langenhuijzen, ten Hagen, de Grob.
LANSWAARDE, van Brabant.
LEYDEN, van Laeuwen, Thijssens, Langeveldt.
LEEUWARDEN, Wed. Hoepmans, Mulder.
NEDEGEN, van den Heijden, ten Epet, Hermans, Pothast.
ROOSDAAL, van Helto, Braam, Holan, Mulder.
SCHIEDAM, van Pinksteren.
ZWOLLE, W.

Graanmarkt

van 's **HERTOGENBOSCH**.
Vrijdag en Zaterdag, 4 en 5 December.
ROGGE / 9.85 / 10.00 a / 10.30
BORCKVELT / 6.25 / 6.85 a / 7.15.
MAVEN / 3.25 3.50 a 3.75
De zetting van het Roggebrood alhier is 4 1/2 cts. de drie Ned. ponden. Het Ned. pond Boter / 0.68 a 0.74.
Voor het Brood-Distrikt Waalwijk te rekenen van Vrijdag den 4 December 1846, des middags ten 12 ure, 26 cents de 2 Ned. ponden.
Voor het Brood-Distrikt Vught, te rekenen van vrijdag den 4 December 1846, des middags ten 12 ure, op 38 1/2 cts. de 3 Ned. ponden geregeld.
Voor het Brood-Distrikt Dren, te rekenen van zondag den 6 December 1846, op 38 1/2 Cents de 3 Ned. ponden geregeld.
Voor het Brood-Distrikt Ravenstein, te rekenen van Zondag den 6 December 1846, op 39 cent de 3 Ned. ponden geregeld.

OPGAVEN van de Hoop van de Rivieren de Maas, Oude Maas en van de Dieze te 's Bosch, waargenomen des morgens ten 8 ure.

DAG	MAAS TE GRAVE.			DIEZE TE BOSCH.		
	BOVEN AP.	GEWASSEN.	GEVULLEN.	BOVEN O.	GEWASSEN.	GEVULLEN.
Dec. 4	6 59	9 11	11 11	0 11	0 11	0 11
5	6 48	9 11	11 11	0 11	0 11	0 11
6	6 40	9 11	11 11	0 11	0 11	0 11
7	6 40	9 11	11 11	0 11	0 11	0 11

De 0. te 's Bosch is 4 of 11 dalin boven AP.
Hoogte v. d. Rijn te Keulen, den 2 Dec., 11 voet 2 du.

Ter Drukkery van D. A. A. DE ROOY te 's Bosch.